

YOZGATTA GEBELERE YÖNELİK ŞİDDET YAYGINLIĞI

Prevalence of Violence Against Pregnant Women in Yozgat

Ayla GENÇER, Taylan ONAT, Emre BAŞER, Mustafa KARA, Ethem Serdar YALVAÇ

ÖZET

Bu çalışma, Yozgat'ta yaşayan gebe kadınların evliliği boyunca ve gebeliği sırasında şiddete maruziyet durumunun saptanması amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Bozok Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi'nde Kadın Hastalıkları ve Doğum polikliniğine başvuran gebeler oluşturmaktadır.

21 soruluk anket formuna (Tablo 4) dayalı verilerin değerlendirilmesi sonucunda katılımcı 664 gebenin %56,9'u ortaokul-lise, %21,5'i yüksekokul-üniversite mezunu olduğu, %84,9'unun herhangi bir işte çalışmadığı saptanmıştır. Eşlerinin %52,7'si ortaokul-lise, %30,1'i yüksekokul-üniversite mezunudur, %93,5'i çalışmaktadır. %34,3'ünün aylık geliri 1500TL den azdır. Bununla birlikte şiddet gören kadınların %43,3'ü ortaokul-lise, %23,3'ü yüksekokul-üniversite mezunudur. %86,6'sı herhangi bir işte çalışmamaktadır ve %46,6'sının aylık geliri 1500TL den azdır. %46,6'sının yaşadığı yer il merkezidir (Tablo 1). Katılımcıların %4,5'i evliliği boyunca şiddete maruz kaldığını ifade etti. Bunların %30,7'si eşi, %61,5'i kayınvalidesi, %30,7'si eşinin kardeşleri, %7,6'sı kayınpederi tarafından şiddete maruz kaldığını belirtti (Tablo 2).

DSÖ çalışmasında %10-69 kadınların fiziksel şiddete maruz kaldığı T.C. aile araştırma kurumunun yaptığı çalışmada %34 fiziksel %53 sözel şiddete maruziyet bildirilmiş. Çalışmamızda ise %1,1 Fiziksel Şiddet %1,6 sözel şiddete maruziyet olduğu sonucuna varılmıştır ve bu veriler dünya ve Türkiye verilerinin oldukça fazla gerisindedir. Baskıcı bir toplumda yaşama veya kimlik bilgilerinin gizli tutulamayacağı korkusuyla doğru bilgi vermeme nedeni olduğu düşüncesindeyiz.

Anlamlı verilere ulaşılabilmesi için bu çalışmanın daha geniş örneklem gruplarında yinelenmesi ve topluma yönelik şiddet tanımı konusunda eğitim çalışmaları yapılması önerilir.

Anahtar Sözcükler: Gebe; Eş; Şiddet

ABSTRACT

This study was carried out as a descriptive study to determine the violence exposure during the marriage and pregnancy of pregnant women living in Yozgat. The universe of the research constitutes pregnant women who apply to the Obstetrics and Gynecology Clinic at Bozok University Research and Practice Hospital.

As a result of the evaluation of the data based on the 21-item questionnaire (Table 4), 56,9% of the participant 664 pregnant women were in secondary school, 21,5% were college-university graduates and 84,9% were not working in any job. 52,7% of spouses are middle school-high school, 30,1% are college-university graduates and 93,5% are working. 34,3% of the monthly income is less than 1500TL. Among them, 43,3% of the violent women are middle school-high school and 23,3% are college-university graduates. 86,6% of them do not work in any job and the monthly income of 46,6% is 1,500TL less. 46,6% live in the province center (Table 1). 4,5% of respondents stated that they were exposed to violence during their marriage. Of these, 30,7% stated that their partner, 61,5% were mother-in-law, 30,7% were siblings, and 7,6% were exposed to violence by their father-in-law (Table 2).

In the WHO study, 10-69% of women were exposed to physical abuse while in T.C. 34% of physical and 53% of verbal violence exposure was reported by the family research institute. In our study, 1,8 % physical violence and 1,6 % verbal violence exposure concluded which are extremely behind the world. We think it may be caused by living in an oppressive society and not giving accurate information because the fear of that identity information will not be kept secret.

In order to reach meaningful data, it is recommended that this study be repeated in larger sample groups and educational studies on violence definition for collecting.

Keywords: Pregnant; Partner; Violence

Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Kadın Doğum Anabilim Dalı, Yozgat

Ayla GENÇER, Arş. Gör.
Taylan ONAT, Dr. Öğr. Üyesi
Emre BAŞER, Dr. Öğr. Üyesi
Mustafa KARA, Doç. Dr.
Ethem Serdar YALVAÇ, Prof. Dr.

Tebliğ: Yüzden, G.E, İlçe, A., (2015).
Perioperatif İstenmeyen Hipotermide
Kanıt Dayalı Uygulamalar, 9.Ulusal Türk
Cerrahi ve Ameliyathane Hemşireleri
Kongresi. Poster Bildiri, 12-15.11.2015
sunulmuş.

İletişim:

Arş. Gör. Ayla GENÇER,
Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Kadın Doğum Anabilim Dalı, Yozgat
Tel: 0354 212 50 70
e-mail:
draylagencer@hotmail.com

Geliş tarihi/Received: 17.01.2018
Kabul tarihi/Accepted: 20.03.2018
DOI: 10.16919/bozoktip.380184

Bozok Tıp Derg 2018;8(2):59-64
Bozok Med J 2018;8(2):59-64

GİRİŞ

Aile içi şiddet dünyanın her yerinde, toplumların çeşitli katmanlarında var olan dünya kadınlarının yaşadığı ortak bir sorundur. Kadına yönelik şiddet, cinsiyete dayanan, kadını inciten, ona zarar veren, fiziksel, cinsel, ruhsal hasarla sonuçlanma olasılığı bulunan, toplum içerisinde ya da özel yaşamında ona baskı uygulanması ve özgürlüklerinin keyfi olarak kısıtlanmasına neden olan her türlü davranıştır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) şiddeti, "fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit veya gerçeklik biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunması" durumu olarak tanımlamaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'nün 2002 raporuna göre, dünya genelinde toplum içinde yapılan 48 araştırmada kadınların % 10-69'unun eşleri veya partnerleri tarafından hayatlarında en az bir kez fiziksel şiddete maruz kaldığı saptanmıştır(1). T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumunun aile içi şiddetle ilgili olarak yaptığı bir çalışmada her 100 ailenin 34'ünde kadına yönelik fiziksel şiddet ve % 53'ünde de sözel şiddetin var olduğu ortaya konmuştur(2). Orpin ve ark.ın çalışmasına göre Nijerya'da gebelik sırasında görülen şiddet prevalansı % 2.3 ile% 44.6 arasında değişirken, yaşam boyu yaygınlık oranı % 33.1 ile% 63.2 arasında değişmektedir(3).

AMAÇ

Bu araştırmada, Yozgat'ta yaşayan gebe kadınların şiddete maruziyet durumunun sosyodemografik özellikleri ile birlikte saptanması amaçlanmış ve bu konu üzerinde farkındalık yaratmak istenmiştir. Bu amaçla bizim çalışmamızda elde edilen verileri gebe ve gebe olmayan kadınlar ile ilgili daha önce yapılan çalışmalarla kıyaslamak istedik.

ARAÇ VE YÖNTEMLER

Araştırma tanımlayıcı tipte olup, araştırmanın evrenini Bozok Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi'nde Kadın Hastalıkları ve Doğum polikliniğine başvuran gebeler oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından literatürden yararlanılarak hazırlanan 21 soruluk anket formu 664 gönüllü katılımcıya uygulanmıştır. Katılımcıların kimlik bilgileri gizli tutulmuştur. Veri toplama aşaması Mart

2017 - Ağustos 2017'de tamamlanmıştır. Elde edilen veriler İstatistiksel Analiz Programı SPSS ile analiz edildi. Veriler yüzdeler olarak değerlendirildi. Çalışmamız Bozok Üniversitesi İnvaziv Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu tarafından onaylandı (21.02.2017-06/08).

BULGULAR

Araştırmaya katılan kadınların yaş ortalaması 26,7±5,5 yıl olup, eşlerinin yaş ortalaması 31,1±5,6 yıldır, %89,5'i isteyerek gebe kalmıştır. Şiddet gören kadınların yaş ortalaması 27±5,1 yıl, eşlerinin yaş ortalaması 31,7±5,5 yıldır, %80'i isteyerek gebe kalmıştır. Katılımcıların %21,6'sı, şiddet gören kadınların %20'si geniş aile olarak yaşamaktadır.

Katılımcıların %21,5'i yüksekokul-üniversite, %56,9'u ortaokul-lise, ve %19'u ilkököl mezunu, %2,6'sı okur yazardır. %84,9'u herhangi bir işte çalışmamaktadır. %39,6'sının çocuğu yok, %30,9'unun 1 çocuğu, %22,9'unun 2 çocuğu, %5,3'ünün 3 çocuğu, %1,5'inin 3'den fazla çocuğu vardır. %34,3'ünün aylık geliri 1500TL den az, %32,7'sinin 1500-2500TL arasında, %20 ,2'sinin 2500-3500TL arasında, %8,4'ünün 3500-4500TL arasında, %4,4'ünün 4500TL üzerindedir. Kadınların %48,2'sinin yaşadığı yer il merkezi, %39'unun ilçe merkezi, %12,8'inin köydür. Kadınların eşlerinin %30,1'i yüksekokul-üniversite, %52,7'si ortaokul-lise, 14,6'sı ilkököl mezunudur, %1,8'i okur yazar, %0,8'i okur yazar değildir ve %93,5'i çalışmaktadır. %84,6'sı resmi nikahlıdır. Kadınların %53,6'sı tanışıp aile onayı alarak, 43,5'i görücü usulü, %2,9'u tanışıp aile onayı almadan/ kaçarak evlenmiştir(Tablo 1).

Çalışmamızda %1,8 fiziksel şiddet, %1,6 sözel şiddet ve %1,1 ekonomik şiddete maruziyet görülmüştür. Şiddet gören kadınların; %23,3'ü yüksekokul-üniversite, %43,3'ü ortaokul-lise, ve %23,3'ü ilkököl mezunu, %10'u okur yazardır. %86,6'sı herhangi bir işte çalışmamaktadır. %26,6'sının çocuğu yok, %43,3'ünün 1 çocuğu, %20'sinin 2 çocuğu, %3,3'ünün 3 çocuğu, %6,6'sının 3'den fazla çocuğu vardır. %46,6'sının aylık geliri 1500TL den az, %23,3'ünün 1500-2500TL arasında, %16,6'sının 2500-3500TL arasında, %3,3'ünün 3500-4500TL arasında, %6,6'sının 4500TL üzerindedir. %46,6'sının yaşadığı yer il merkezi, %33,3'ünün ilçe merkezi, %20'sinin köydür. Bu kadınların eşlerinin

%13,3'ü yüksekokul-üniversite, %53,3'ü ortaokul-lise, %20'si ilkokul mezunu, %10'u okur yazardır ve %80'i çalışmaktadır. %83,3'ü resmi nikahlıdır, Kadınların %43,3'ü tanışıp aile onayı alarak, 40'ı görücü usulü, %10'u tanışıp aile onayı almadan/kaçarak evlenmiştir. Şiddet gören ve görmeyen kadınların eğitim durumu, evlenme tipi, eşlerinin eğitim durumu, çocuk sayısı, gelir durumu, yaşadığı yer, aile tipi aralarında anlamlı bir istatistiksel fark bulunmamıştır. İstatistiksel olarak anlamlı olmamakla birlikte şiddet görmüş kadınlarda aylık gelirin 1500 TL altında olmasına (%46,6) görmeyenlere oranla daha fazla rastlanıldığı gözlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 2'de gebelerin şiddete maruz kalma durumları ve şiddet uygulayan bireylerin dağılımı yer almaktadır. Katılımcıların %2,3'ü aile içi şiddete maruz kaldıklarını bildirdi. Bu kadınların %30,7'si eşi, %61,5'i kayınvalidesi, %30,7'si eşinin kardeşleri, %7,6'sı kayınpederi tarafından şiddete maruz kaldıklarını ifade etti. Bunların içinde 1 kadın eşi ve eşinin kardeşleri, 1 kadın kayınvalidesi ve eşinin kardeşleri, 1 kadın da eşi, kayınvalidesi, kayınpederi ve eşinin kardeşlerinden birlikte şiddet gördüğünü söyledi. Geniş aile olarak yaşayanların oranı %21,6 dır.

Güler ve arkadaşlarının (2005) Sivas ilinde yaşayan 15-49 yaş arası 162 evli kadınla yaptıkları araştırmada kadınların %40,7'sinin aile içi şiddete maruz kaldığı, bunların %91'inin kadının eşi, %22,7'sinin eşinin yakınları, %19,7'sinin ise kendi yakınları tarafından gerçekleştirildiği bulunmuştur(4). Kadınların %47,4'ü şiddeti sözel, %21,4'ü duygusal şiddet olarak tanımlamıştır.

Tablo 3'te maruz kalınan şiddet tipleri, şiddetin yaşanma sıklığı ve ilk defa ortaya çıkma zamanı açısından dağılımı yer almaktadır.

SONUÇ

Literatürde kadına uygulanan şiddetin gebelikte de devam ettiği bildirilmektedir (5, 6). Bu çalışmalarda gebelikte görülen şiddetin daha riskli sonuçlara yol açtığı izlenmektedir.

Bizim çalışmamızda, katılımcılar tarafından çelişkili cevaplar verildiği gözlenmiştir. Bu bakımdan çalışmamızın zayıf yönü olarak alınan bilgilerin beyana dayalı olmasını görmekteyiz. Kimlik bilgileri

alınmamasına ve kimliklerini saklama garantisi verilmesine karşın katılımcılar yaşadıklarını paylaşma konusunda çekinmiş olabilirler. Ayrıca kadınların ve diğer aile bireylerinin şiddet tanımı ve şiddet içeren durumlar konusunda eğitim yolu ile bilinçlendirilmesinin daha doğru veriler alınmasını sağlayacağını düşünmekteyiz. İstanbul'da bir sağlık ocağında hizmet alan 146 kadının eşinden gördüğü şiddeti onaylıyor olduğu, bunların %42,5'inin çocukların bakımını aksatma, %41,8'inin eşine karşılık verme nedenleri ile yaşandığını ifade ettiği görülmüştür (7).

Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddete karşı atılan en büyük adımın 1990 yılında Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın kurulmasıdır. Şiddet üzerine toplumsal farkındalık yaratılması için aile içi şiddete yönelik bilgilendirme çalışmaları yapılabilir.

Sağlık çalışanları olarak üzerimize düşen en önemli görev, aile içi şiddete maruz kaldığından kuşkulandığında hastanın anamnezine dikkat edilmesi, yaralanmaların özenle incelenmesi ve kayıtlarının eksiksiz tutulmasıdır. Böylece şiddet mağdurlarının yaşadıklarının sıradan bir durum olmadığı hastalar tarafından anlaşılması sağlanmalı, işlenen suçlar gün yüzüne çıkarılmalıdır. Bizim çalışmamızda şiddet gören gebe grubu ile kontrol grubu arasında sosyodemografik olarak anlamlı bir farklılık saptanamamıştır. Çalışmamızda bulunan şiddete maruziyet oranlarının da dünya ve Türkiye verilerinin oldukça fazla gerisinde olduğu görülmektedir. Bu çalışmanın daha geniş örneklem gruplarında yinelenmesi önerilir.

Tablo 1. Gebelerin sosyodemografik özellikleri

	Sayı (n=664)	%	Şiddet görenlerin sayısı (n:30)	%
Öğrenim durumu				
Okur yazar değil	0	0	0	0
Okur yazar	17	2,6	3	10
İlkokul	126	19	7	23,3
Ortaokul-Lise	378	56,9	13	43,3
Yüksekokul-ünivesite	143	21,5	7	23,3
Çalışma durumu				
Çalışıyor	100	15,1	4	13,3
Çalışmıyor	564	84,9	26	86,6
Aylık gelir				
1500TL den az	228	34,3	14	46,6
1500-2500TL	217	32,7	7	23,3
2500-3500TL	134	20,2	5	16,6
3500-4500TL	56	8,4	1	3,3
4500TL üzeri	29	4,4	2	6,6
Çocuk sayısı				
0	263	39,6	8	26,6
1	205	30,9	13	43,3
2	152	22,9	6	20
3	35	5,3	1	3,3
4 ve üzeri	9	1,5	2	6,6
Yaşanılan yer				
İl merkezi	320	48,2	14	46,6
İlçe merkezi	259	39	10	33,3
Köy	85	12,8	6	20
Eşin öğrenim düzeyi				
Okur yazar değil	5	0,8	1	3,3
Okur yazar	12	1,8	3	10
İlkokul	97	14,6	6	20
Ortaokul-Lise	350	52,7	16	53,3
Yüksekokul-üniversite	200	30,1	4	13,3
Eşin çalışma durumu				
Çalışıyor	621	93,5	24	80
Çalışmıyor	43	6,5	6	20
Medeni durum				
Resmi nikahlı	562	84,6	25	83,3
İmam nikahlı	20	3	3	10
Evlenme şekli				
Tanışıp aile onayı alarak	356	53,6	13	43,3
Tanışıp aile onayı almadan	19	2,9	3	10
Görücü usulü	289	43,5	12	40

Tablo 2: Kadınların Şiddete Maruz Kalma Durumları ve Şiddet Uygulayan Bireyler

Şiddete maruz kalma durumu (n: 664)	Sayı	%
Evet	30	4,5
Hayır	634	95,5
Gebelikte şiddete maruz kalma (n: 664)		
Evet	5	0,8
Hayır	659	99,2
Şiddet uygulayan birey (n: 13)		
Eşi	4	30,7
Kayınvalide	8	61,5
Kayınpeder	1	7,6
Eşinin kardeşleri	4	30,7

Tablo 3: Maruz Kalınan Şiddetin Tipi, Sıklığı ve Başlangıç Zamanı

	Sayı (n:664)	%
Şiddetin tipi		
Sarsma	3	0,5
Hırpalama	4	0,6
Tokat atma	3	0,5
Yaralama	1	0,1
Sözel şiddet	11	1,6
Para vermeme	3	0,5
Parasını alma	4	0,6
Şiddetin sıklığı		
Her gün	5	0,7
Haftada bir	0	0
Ayda bir	7	1
2-3 ayda bir	1	0,1
Yılda bir	6	0,9
Nadir	11	1,6
Gebelikte görülen şiddetin sıklığı		
Her gün	0	0
Haftada bir	1	0,1
Ayda bir	1	0,1
2-3 ayda bir	0	0
Yılda bir	0	0
Nadir	3	0,5
Şiddetin başlangıç zamanı		
Evliliğin 1. Yılı	9	1,3
Evliliğin 1.-5. Yılları arası	5	0,7
Evliliğin 5. Yılından sonra	1	0,1

Tablo 4: Anket formu

YOZGATTA GEBELERE YÖNELİK ŞİDDET YAYGINLIĞI

1. Yaşınız kaç?:
2. Eşinizin yaşı kaç?:
3. Kaç yıllık evlisiniz?:
4. Kaç çocuğunuz var?:
5. Aynı evde kaç kişi yaşıyorsunuz?:
6. Nerede oturuyorsunuz?: İl merkezi İlçe Merkezi Köy
7. Öğrenim durumunuz nedir?: Okur yazar değil Okur yazar İlkokul
Ortaokul-Lise Yüksekokul-Üniversite
8. Eşinizin öğrenim durumunuz nedir?: Okur yazar değil Okur yazar İlkokul
Ortaokul-Lise Yüksekokul-Üniversite
9. Medeni durumunuz nedir?: Resmi nikahlı İmam nikahlı
10. Çalışıyor musunuz?: Evet Hayır
11. Eşiniz çalışıyor mu?: Evet Hayır
12. Aylık geliriiniz ne kadar?: 1500TLden az 1500-2500 TL 2500-3500 TL
3500-4500 TL 4500 TL üzeri
13. Eşinizle nasıl evlendiniz?: Tanışıp aileden onay alarak Tanışıp aileden onay alınmadan /kaçarak
Görücü usulü
14. Gebeliğiniz isteğe bağlı oldu?: Evet Hayır
15. Eşinizden şiddet gördünüz mü?: Evet Hayır
16. Eşinizden başkası tarafından şiddet gördünüz mü?: Evet (kayınvalide kayınpeder eşinin kardeşleri)
Hayır
- (15. ve 16. Sorulara cevabınız hayırsa diğer soruları cevaplamayınız.)
17. Şiddet gördüyseniz hangilerini yaşadınız?: Fiziksel şiddet (sarsma hırpalama tokat atma yaralama
Sözel şiddet Ekonomik şiddet (para vermeme parasını alma)
18. Şiddetin sıklığı nedir?: Her gün Haftada bir Ayda bir 2-3 ayda bir Yılda bir Nadir
19. Gebeliğinizde şiddet gördünüz mü?: Evet Hayır
20. Gebeliğinizde şiddet gördüyseniz sıklığı nedir?: Her gün Haftada bir Ayda bir 2-3 ayda bir
Yılda bir Nadir
21. Fiziksel şiddetin başlangıcı ne zamandı?: Evliliğin 1.yılı Evliliğin 1.-5.yılları arasında
Evliliğin 5. Yılından sonra

KAYNAKLAR

1. WHO Department of gender, women and health, family and community health. Adressing violence against women and achieving the millennium goals. Geneva: World Health Organization; 2005.
2. T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı. Aile içinde ve toplumsal alanda şiddet. Ankara: Aile Araştırma Kurumu Yayınları; 1997.
3. Orpin J, et al. The Prevalance of Domestic Violence Among Pregnant Women in Nigeria: Trauma Violence Abuse 2017.
4. Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 27 (2): 51 – 56, 2005.
5. Yanikkerem, E. (2007) Şiddetin kadın sağlığına etkileri ve sağlık çalışanlarının rolü. Kadın Çalışmaları Dergisi, 2 (4) : 32-47.
6. Taşpınar, A., Bolsoy, N., Şirin, A. (2003). Gebeler fiziksel şiddete uğruyorlar mı? Manisa örneği, 2. Ulusal Ana Çocuk Sağlığı Kongresi; 4-6 Haziran; İstanbul, Türkiye.
7. Hıdıroğlu S, Topuzoğlu A, Ay P, Karavuş M (2006) Kadın ve çocuklara karşı fiziksel şiddeti etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi: İstanbul'da sağlık ocağı tabanlı bir çalışma. Yeni Symposium Dergisi 44, 196202.